

احکام دادگاه شرکت‌کنندگان در کنفرانس برلین با فرح جهانگیری، رادیو صدای آمریکا فوریه 2001

فرح جهانگیری - آنچه در ارتباط با احکام غلاظ و شداد قوه قضائیه جمهوری اسلامی، در باره شرکت‌کنندگان در کنفرانس برلین جلب توجه می‌کند، روش یک‌بام و دو هوای حاکم بر فضای دادگاه‌هاست. در حالی که 6 تن از شرکت‌کنندگان در کنفرانس برلین تیرنه شده‌اند، برای اکبر گنجی و دو مترجم، حکم‌های خیلی شدید 10 سال و 9 سال زندان صادر شده است. همین‌طور برای خانم مهرانگیز کار - که متأسفانه مبتلا به سرطان است - حکم 4 سال زندان داده‌اند. نظر شما در باره احکام این دادگاه که به باور برخی از ناظران سیاسی مسائل ایران، نه از سوی دادگاه، بلکه از بالاترین محافل جمهوری اسلامی صادر شده است، چیست؟

تهرانی - مدت‌هاست کمیته بحرانی که از طرف نیروهای محافظه کار جمهوری اسلامی تشکیل شده، کار خودش را دنبال می‌کند. این احکام را همین کمیته بحران - که با هدف جلوگیری از پیشرفت خط اصلاح‌طلبانه تشکیل شده است - از بالای سر دادگاه صادر کرده است. به زبان خودشان، از این دادگاه‌ها استفاده ابزاری شده است. به قول مردم کوچه و بازار تهران، دستگاه قضایی ایران تبدیل به دستگاه قضایی شده است. صدور این احکام جابرانه هم در واقع نوعی انتقام‌گیری سیاسی است. این احکام در درجه اول وسیله‌ای برای وارد آوردن فشار به اصلاح‌طلبان و دولت خاتمی است. در درجه دوم هم ایجاد جو اختناق، فشار، ایجاد روحیه یاس و ناخشنودی در مردم است؛ آن هم همزمان با صدور رای دادگاه‌های قتل‌های زنجیره‌ای، در آستانه هشتمین دور انتخابات ریاست جمهوری.

این روش، اصولاً استراتژی فرساینده‌ای است که جناح محافظه‌کار درپیش گرفته است تا دولت خاتمی را در انظار عمومی تضعیف، و از این طریق مردم را از رفتن به پای صندوق‌های رای مایوس کند.

احکامی که امروز برای شرکت‌کنندگان در کنفرانس برلین صادر شد، در واقع نوعی گروگان‌گیری در برابر دادگاه قتل‌های زنجیره‌ای بود. واقعیت این است که دادگاه قتل‌های زنجیره‌ای به ابتکار خاتمی و با بیان او - که گفت چشم فساد را در بیاوریم - پی‌ریزی و پی‌گیری شد. اما در بین راه مردان خاکستری و عالیجنابان سرخ‌پوش مانع از پیشروی قانونی قضیه شدند. بطوری که دادگاه را تنها برای محاکمه قاتلین 4 نفر از قربانیان قتل‌های زنجیره‌ای تشکیل دادند. مردان خاکستری می‌کوشند با این‌گونه گروگان‌گیری‌ها و با محاکمه شرکت‌کنندگان در کنفرانس برلین یعنی ارباب جراید، خبرنگاران و روزنامه‌نگاران، وسیله‌ای برای بستن دهان نیروهای اصلاح‌طلب در برابر سرنوشت دادگاه قتل‌های زنجیره‌ای پیدا کنند.

جهانگیری - نکته جالب دیگر، تقارن صدور این احکام با دار زدن‌های اخیر در ملاعام، سنگسارها و قطع عضوها، هم‌زمان با نزدیک شدن سال گفت‌وگوی تمدن‌ها است. در این مورد چه نظری دارید؟

تهرانی - نیروهای محافظه کار می‌کوشند به جهانیان تفهیم کنند که ایشان قدرت اصلی را در دست دارند و نه دولت خاتمی؛ به ویژه که اعمال این وحشیگری‌های قرون وسطایی - قطع دست‌ها و اعدام‌ها و حلق‌آویز کردن‌ها - با نمایش در وسایل ارتباط جمعی جمهوری اسلامی هم همراه است.

محافظه‌کاران می‌خواهند محافل جهانی را متوجه این نکته کنند که قدرت اصلی در دست محافظه‌کاران و در راستان هم ولی فقیه و دستگاه‌های قضایی است.

از سوی دیگر می‌خواهند مردم را به این نتیجه‌گیری برسانند که انتخاب خاتمی سودی ندارد. به عبارتی می‌خواهند مردم را پاسیو کنند.

برای مقابله با این اعمال، نیروهای اصلاح‌طلب و آزادیخواه باید با جسارت در برابر این اعمال ایستادگی کرده، نشان بدهند که عدم استقلال دستگاه قضایی در هر کشوری نشان‌دهنده حاکمیت استبداد است و برعکس. در واقع باید بکوشند این موضوع را تفهیم کنند که: استقلال دستگاه قضایی، ترجمان اصلی و زمینه اساسی دموکراسی است. به دلیل دست‌بالا داشتن نیروهای محافظه کار، متأسفانه دولت خاتمی موفق نشده است دستگاه قضایی مستقلی به وجود بیاورد. این نبرد همچنان ادامه دارد. این نوع اتفاقات در درون کشور هم ادامه همان پیکار ناتمامی است که در آینده - با رویارویی نیروها - جدی‌تر خواهد شد.

جهانگیری - واکنش دولت آلمان در این مورد چه بوده است، چون به‌رحال کنفرانس برلین در یکی از شهرهای آلمان برگزار شده است؛ و به ابتکار یکی از سازمان‌های آلمانی؟!

تهرانی - نه تنها دولت آلمان، بلکه تمام نهادهای اجتماعی و حتا سازمان‌های روشنفکری و فرهنگی این کشور هم به حرکت درآمده‌اند. امروز «یوشکا فیشر» وزیر خارجه دولت آلمان «عزیزی» سفیر ایران را به

حضور خواست، و نوعی اخطار اضطراری را به دولت ایران در رابطه با احکام دادگاه‌ها تسلیم او کرد. صدراعظم آلمان «گردهارد شرودر» هم - تا سیر اوضاع به همین نحو است - از سفر به ایران خودداری خواهد کرد. فشارهایی هم از سوی انجمن قلم، نهادهای حقوق بشری و نیروهای اجتماعی اروپا وارد شده است. مجموعه این واکنش‌ها، این‌ها را مجبور به عقب نشینی خواهد کرد؛ مثلاً بعید نیست که ولی فقیه، به عنوان فرشته نجات وارد صحنه شود و عفو عمومی اعلام کند.

جهانگیری - عده زیادی برای سرنوشت آقای اشکوری نگرانند؛ به این دلیل که دادگاه روحانیت به وضع ایشان رسیدگی می‌کند.

تهرانی - در رابطه با آقای اشکوری هم، وزارت خارجه آلمان به روشنی موضع گیری کرده و گفته است که ایشان میهمان دولت آلمان بوده و در حضور همگان عقیده‌اش را ابراز داشته است. رفتار ایشان هم هیچ‌گونه اقدامی بر علیه امنیت ایران نبوده است. در واقع میزبانان آلمانی [وزارت خارجه آلمان] به مسائلی که اکنون در ایران می‌گذرد، به روشنی اعتراض کرده‌اند. تا جایی که کیهان تهران مدعی شده موضع گیری دولت آلمان، دخالت در امور داخلی جمهوری اسلامی است. واقعیت امر این است که دخالت و موضع گیری در باره سرنوشت انسان‌ها و انسانیت یک امر انسانی و فرامرزی است.